

Kondratieff Dalgaları ve Yenilik

(Kondratiev Waves and Innovation)

Sadi Evren SEKER

Istanbul Medeniyet University, Department of Business

1. Giriş

Literatürde, Rus iktisatçı Nikolay Kondratieff (veya bazı kaynaklarda Kondratiev olarak da yazılmaktadır) adına ithafen bu şekilde anılan ve makro iktisat seviyesindeki ekonomik hareketliliği modellemek için kullanılan dalga teorisidir.

Basitçe kapitalist ekonominin belirli dönemleri olduğu ve bu dönemlerin birbirini tekrarladığını iddia etmiştir. Yani kapitalist sistemin kendisini yenileme özelliği olduğunu ortaya koymuştur. Bu iddiası komünist Rusya'da kapitalizme karşı olmaması yüzünden kendisinin kurşuna dizilerek idam edilmesi ile sonuçlansa da daha sonraları Schumpeter tarafından çalışmaları teori haline getirilmiş ve günümüze kadar ulaşmıştır. Buna göre 20 ile 30 yıl arasında değişen sürelerde aşağıdaki aşamaların yaşandığını ve burada bir tekrar olduğunu söyleyebiliriz:

1. Dalga:

Büyüme: 1791-1817 arası yükseliş olarak algılanmakta ve demir işleme, buhar makineleri ve tekstil gibi çok sayıda ağır sanayi gelişmesini 1817 yılında tepeye taşımıştır.

Küçülme aşaması ise 1817 – 1851 arasında ise ekonomi bu üretmiş olduğu yenilikleri (innovation) tüketmekte (veya hazmetmekte) ve ekonomiyi sıçratacak bir yenilikten yoksun olarak aşağıya inmekte nitekim 1851 yılında dibe vurmaktadır.

2. Dalga:

Büyüme: 1851- 1870 yılları arasında yaşanmıştır ve tren ağının yayılması, buharlı gemiler kömür ve doğal gazın kullanılmaya başlaması telgraf gibi iletişim araçlarını üretmiştir.

Ardından 25 yıl kadar süren elde edilen yeniliklerin ardından düşüş eğilimi başlar ve 1896 yılında dalganın dip noktasına ulaştığı söylenebilir.

3. Dalga:

Büyüme 1913 birinci dünya savaşına kadar süren nispeten kısa bir yükseliş dalgasından bahsedilebilir. Bu süreçte çelik, elektrik, petrol, telefon, boya sanayii gibi çok sayıda yenilik gelmiş ve ekonomik hareketliliği arttırmıştır.

1929 yılında yaşanan büyük buhran ise ekonominin dibe vurduğunun işaretidir. Ancak tam dip noktasının 1939 yılına hatta ikinci dünya savaşının sonuna kadar sürdüğünü söyleyebiliriz.

4. Dalga:

1945 sonrasında 1974 yılında en dip noktasına ulaşan ve 1990'lerden itibaren bilişim teknolojilerinin hareketlenmesi öncesinde sona erdiği söylenebilecek olan dalgadır. 1974'teki petrol buhranı ile biten döngü için fiber lifler, televizyon, transistör, entegre devreler ve hatta bilgisayarlara kadar çok sayıda yeniliği getirmiştir. Bu dönem ayrıca Fordist yaklaşımın ağırlık kazandığı dönemdir. Sanayi devrimi, üretim ve üretime bağlı kavramların hayata girdiği yenilikleri içerir. Örneğin kalite kavramı veya kalite yönetimi bu dönemde önem kazanmıştır ve yerini bilgi ekonomisine ve bilişim teknolojileri ağırlıklı dalgaya bırakmıştır.

5. Dalga:

1990 ve sonrasında içinde bulunulan dönem olarak görülebilir. Bazı araştırmacılar 2008 – 2010 yılları civarında dünya çapında yaşanan ekonomik krizi bu dönemin dip noktası olarak değerlendirmektedir. Ancak dalga henüz tamamlanmadığı için kritik edilmesi oldukça güçtür. Dalganın en önemli özelliği, yazılım dünyası, internet ve bilişim dünyasında yaşanan yeniliklerin hayata girmiş olması ve sosyal yaşantıda köklü değişimler yapmış olmasıdır.

2. Yenilik ve Kondratieff Dalgaları

Kondratieff dalgalarının toplumsa, ekonomik ve yönetsel hayattaki değişimleri açıklamak için kuvvetli bir araç olduğu anlaşılmaktadır ancak Peter Drucker gibi araştırmacılar "yenilik" (innovation) kavramını açıklamak için bu dalgaların yeterli olmadığını savunmaktadır (Seker, 2014). Yenilik kavramı daha çok yönetsel düzeyde yaşananların bir neticesi olarak değerlendirilmektedir.

Drucker'a göre "Sosyal teknoloji" kavramı ekonomik dalgalardan çok, mühendislik veya ilaç geliştirme sürecindeki gibi herhangi bir işin nasıl daha iyi yapılabileceği sorusu üzerine inşa edilmelidir. Örneğin McDolands'ın başarısının arkasında genel olarak yönetsel başarılar bulunmaktadır ve temin süreçleri, ürünlerin hazırlanması, satılması, tanıtılması veya servisine kadar giden sürecin iyi yönetilmesi ile ilgilidir. Burada, kondratieff dalgalarının etken gücü olan dönemsel yüksek teknolojiden çok yeni değer katan bir sürecin doğru tasarlanması ve doğru yönetilmesi vardır.

Kaynaklar

- The term long wave originated from a poor early translation of long cycle from Russian to German. Freeman, Chris; Louçã, Francisco (2001) pp 70
- Ayres, Robert (1989). Technological Transformations and Long Waves.
- Marchetti, Cesare (1996). Pervasive Long Waves: Is Society Cyclothetic.
- Marchetti, Cesare (1988). Kondratiev Revisited-After One Cycle.
- Seker, S. E. (2014), Yenilik (Innovation), YBS Ansiklopedi, v. 1, is. 2, pp.17 – 19 , 2014.